

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 „ — „
Na štvrt' roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpáť nedávajú.

Zaujatie Belehradu.

Vo stredu, 2. decembra b. r., na jeho veličenstvo kráľa z južného bojišťa upravená bola nasledujúca telegrafická zpráva:

Prešťastlivý prosím Vaše cisárske a apoštolsko-kráľovské veličenstvo o milostivé dovolenie, aby som v 66-tý výročitý deň slávneho panovania, piatej armády výraz najhlbšieho holdu a blahoželania k nohám Vašeho Veličenstva složiť mohol s tou najponíženejšou zprávu, že piatej armády čaty dnes zaujaly Belehrad.

Frank,
generál pechoty.

Vo štvrtok, 3. decembra zas, zaujatie Belehradu potvrdené bolo úradnou zprávu, ktorej osnova zneje:

Vítazné napredovanie našich čiat cez Kolubaru nepriateľa prinútilo ku tomu, aby Belehrad, ktorého obranné diela na sever byly namerané, bez boja prepustil, aby tamojšiu posádku nevystavil nebezpečiu zajatia. Naše čaty cez Sávu a z južného smeru vtiahly do Belehradu a zaujaly vršky od mesta ležiace na juh. Verejné budovy, medzi nimi aj paloty vyslanectiev Nemecka a Rakúsko-Uhorska, naskutku sme zabezpečili. Ponevác na ostatných časťach frontu nepriateľ sa utahuje a naše vlastné vojenské stĺpy na premoknutej ceste len pomaly môžu napredovať, vyvinuly sa iba menšie boje s nepriateľskými zadnými vojami, z ktorých zajali sme asi dvesto ľudí.

Naši vítazní hrdinovia vtiahli teda do sídelného mesta srbského kráľa, ktorý sa teraz volakde v Novom Srbsku skrýva, nevediac, jaký osud

ho očakáva. Zaujatie Belehradu je veľkou udalosťou, ktorá bude mať veľký vplyv na ďalšie vedenie vojny. Zvláštne je, že sa toto stalo práve 2. decembra, teda v ten deň, keď roku 1848. cisár a kráľ Ferdinand V. vzdal sa trónu v prospech svojho synovca nášho slávne panujúceho kráľa Franca Jozefa I.

Chýry o zaujatí Belehradu spôsobily radosť v celej monarchii, lež najradostnejšiu náladu vzbudily v Uhorsku. Veď Belehrad bol javišťom hrdinských skutkov uhorských hrdinav. Zvlášte za časov slávneho vodcu Jána Hunyadyho belehradská pevnosť hrala veľký zástoj, stojac v ceste na západ tiahnucej tureckej záplavy. Tu si zvečnil meno verný súdruh Jána Hunyadyho jednoduchý mních Ján Kapistrán, ktorý r. 1456. svätým krížom a Ružencom v rukách, uhorským vojom dopomohol ku skvelému víťazstvu nad Turkom. Nebude zbytočné pripomenúť, že z tejto príležitosti nariadené bolo, aby veriaci katolíckeho náboženstva na pamiatku tohoto víťazstva každodenne ráno, na poludnie a večer modlili sa «Anjel Pána». Za panovania kráľov z rodu Arpádovcov mnoho uhorských hrdinov vyznaco sa pod hradbami Belehradu, lebo uhorski vodcovia veľkú váhu kládli na to, aby túto pevnosť udržali. A moc Turka v Uhorsku bola konečne zlomená až vtedy, keď princ Eugen Savojský po bitke pri Zente roku 1696. zaujal aj pevnosť belehradskú.

Terajšie vojenské ťaženie proti Srbsku začalo sa dobíjaním Belehradu. Tu strojili úklady proti našej monarchii, tu kovali krvavý plán ohavného sarajevského útoku. Mesto stihol za-slúžený osud a pomsta osudu musí stihnúť

všetkých, ktorí sa bezprostredne alebo prostredne na útoku zúčastnili. Vrahovia snažili sa prekaziť túto katastrofu, Belehrad bránili zúfale, všetko toto nepomáhalo. Belehrad musel padnúť. Pomstivá ruka osudu odpláca sa za veľké hriechy, ktoré v tomto meste popáchané boli. A za tieto hriechy trpí celé Srbsko, ktorého hlavným mestom bol Belehrad.

Pád Belehradu bude mať zaiste veľký účinok na zdemoralisované, vždy s väčšími ťažkosťami a nedostatkom zápasiace srbské vojsko a srbské obyvateľstvo. Doteraz ich mámili falošnými chýrami tí, ktorým v záujme stálo, aby srbskí občania o pravom stave vecí nič nevedeli. Pád Belehradu podvráti všetky falošné chýry, otvorí oči zavedenej srbskej verejnej mienke. S pádom Belehradu zpečatený je aj osud Srbska.

Druhá úradná zpráva jeho veličenstvu kráľovi o zaujatí Belehradu.

Veliteľ 5. armády generál pechoty Frank vo štvrtok jeho veličenstvu poslal nasledovný telegramm :

Belehrad, 3. decembra 1914. V tom slávnostnom okamihu, v ktorom nám bolo dané, aby sme na belehradský hrad mohli vytýčiť slávnú zástavu Vášho cisárskeho a apoštolského kráľovského Veličenstva, v mene deputácií, shromaždených zo všetkých častí celej zbranej moci okolo tohto slávneho odznaku, prosím Vaše Veličenstvo, ráčte milostive dovoliť, aby sme čo najponíženejšie mohli prejaviť náš oduševnený hold. *Frank, generál pechoty.*»

Na tento telegramm jeho veličenstvo generálovi Frankovi ráčil poslať nasledovnú telegrafickú odpoveď :

«Hold verných bojovníkov, hľadiacich na našu, na belehradský hrad vytýčenú zástavu rozpomína Ma na Moju statnú, výtečne vedenú balkánsku válečnú silu ; jejž hrdinským bojom možno dakovať i zaujatie Belehradu.

Franc Jozef.»

Prenasledovanie porazených srbských armád.

(Úradná zpráva z južného bojišťa, vydaná 4. decembra.)

Belehrad sme včera slávnostne vzali do svojej moci. Naše čaty na severnej časti frontu

bez boja napredujú, medzi čím včera zajaly 300 Srbov.

Od Arandelovacu na západ a na juhozápad našim napredujúcim čatám väčšie nepriateľské sily stavajú sa oproti a prudkými útokmi, ktoré sme všetky odbili, usilujú sa kryť cúvanie srbských armád.

Účinok zaujatia Belehradu na Balkáne.

V Sofii chýry o zaujati Belehradu v každej vrstve obyvateľstva vyvolaly hlboký dojem. O význame padnutia hlavného mesta Srbska aj na chodbách sobranja (snemu) sa žive shovárali.

Celá bukureštská tlač vyzdvihuje význam zaujatia Belehradu. «Vittorul» píše: Obsadenie Belehradu je predovšetkým strategickým zdarom, lebo týmto rakúsko-uhorská armáda na srbskom území zaujala pevnú posíciu. Ale neslobodno spúšťať z očí ani mravný účinok, lebo sa dokázalo, že odpor Srbov stále klesá.

Carihradský «Tanin» píše, že padnutie Belehradu bude mať viac mravný než strategický účinok. Srbsko, ktoré svoju auktoritu zakladalo na zradu a zločiny, teraz dostáva zaslúžený trest za svoje hriechy. Úfať možno, že tento trest čoskoro stihne aj protektora Srbska.

Sultán jeho veličenstvu nášmu kráľovi.

Carihrad, 5. decembra. Z príležitosti zaujatia Belehradu sultán jeho veličenstvu kráľovi Francovi Jozefovi poslal mimoriadne srdečný telegramm.

Srbsko je otrokom Rusov.

Viedeň, 5. decembra. Časopis «Reichspost» dozvedá sa z diplomatického prameňa, že nemajú žiadneho základu chýry, ako by Srbsko osobite chcelo uzavreť pokoj s Rakúsko-Uhorskom. Srbsko závisí od Petrohradu a v Srbsku stáva sa to, čo Rusko chce. Rusko nikdy nedovolí, aby sa Srbsko pomerilo s podunajskou monarchiou. Tu nič nevedia ani o tom, že v Srbsku je vládna kríza.

Anglický časopis o položení Srbska.

Londýn, 5. decembra. «Times» oznamuje z Petrohradu : Dľa nižších správ položení Srbska je veľmi vážne. Rakúsko-Uhorsko pol-

milliona vojakov poslalo proti Srbom a medzi nimi 30.000 Bavorcov (!) Srbi sa utiahli do silnej posície, ale pri tom všetkom utrpeli veľmi ťažké ztraty. Sú pluky, v ktorých počet dôstojníkov zo 75 klesol na 8. Dnes je už len Rusko jedinou nádejou Srbov.

Ako sme zaujali Belehrad.

Počnúc od pondelka za osemaštyridsať hodín neprestajne dunely naše kanóny, paľbu ktorých srbské čaty neboly vstave dlho sniešť. Za Belehradom na 18 kilometrov postavené srbské delostrelectvo, ktoré dosiaľ vedelo našich ďaleko udržať od belehradského brehu, bolo zničené ohňom našich batterií. Na Topčidere a na Banove k obrane západnej čiastky Belehradu postavené delostrelectvo z hodiny na hodinu slabnúcim ohňom odpovedalo na paľbu našich ťažkých batterií a konečne umlкло.

V stredu na úsvite na razom vydaný rozkaz zo štyroch strán započal sa všeobecný útok čiat našej pechoty, ktorý útok o pár hodín zapечатil osud Belehradu. Po premožení skutočne hrdinského odporu Srbov, naše od Obrenovacu po belehradskej ceste napredujúce čaty v stredu na úsvite o 5 hodine tiež započaly útok proti Belehradu. V tom istom čase na troch miestach na sto a sto parných kompách a člnoch previezli našich bojovníkov cez Dunaj a Sávu.

V tom istom okamžení tisíc našich vojakov po moste utekajúc blížilo sa ku Srbom kde srbi naozaj hrdinským napružením síl chceli pretiahnuť okamženia tragického osudu, ale vtedy už bolo všetko marné. Naše čaty nepremožiteľnou silou utekaly k ustálenému cieľu a takrečeno smietnuc srbské čaty, ktoré sa im v cestu postavily, vtiahly na ulice Belehradu. Keď slnce vyšlo zpoza vrchu Avala, na belehradských uliciach sa už tisíc a tisíc našich vojakov objímalo a bozkávalo od radosti nad zaujatím hlavného mesta Srbska.

Nemožno najst slov, ktorými by bolo možno opísať tú oduševnenosť, to omamujúce, takmer opojujúce kúzlo, ktoré opanovalo našich vojakov, keď zpomedi popredku utekajúcich uhorských honvédov kaprál Béla Hajdu

prvý vytýčil našu nacionalnu zástavu na belehradskom hrade.

Naši vojaci shromaždili sa pred kráľovským konakom. Bradatí, dospelí landšturmisti sa objímali a plakali od radosti. Bozkávali sa takí, ktorí sa predtým nikdy nevideli. Vojaci rozličných plukov objímali sa ako bratia a o pár minút celé námestie bolo plné našimi vojakmi. Potom na schodoch kráľovského palácu shrkli sa honvédi a regulárni a začali spievať uhorský «Hymnus», načo všetcia vojaci akoby na povel strhli čiapky a vo všetkých radoch našich čiat oduševnene ozýval sa spev našich hrdinov na uliciach podmaneného mesta.

Pri bránení Belehradu v posledných hodinách dôležitá úloha sa dostala zbytkom drinskej divisie, lebo, kým naši delostrelci útočili na hlavné mesto Srbska, táto divisia dostala rozkaz, aby zadržala tie naše čaty, ktoré sa z druhej strany pohly k útoku proti mestu. Ale drinskej divisii nepodarilo sa zodpovedať tejto úlohe, lebo ju naše čaty zbily a prinútily k cúvnutiu. Takto sa stalo, že naši zo všetkých strán naraz prišli pod Belehrad.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Položenie na severnom bojišti.

Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 28. novembra.

Položenie sa nezmenilo. V Ruskom Poľsku aj včerajší deň vo všeobecnosti pokojne uplynul. Jednotlivé slabšie útoky Rusov sme odbili. V Karpátoch boje ešte trvajú.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Pri Przemysli odbili sme útok Rusov.

Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 1. decembra.

Na našom fronte v západnej Haliči a v Ruskom Poľsku vo všeobecnosti pokojne prešiel aj včerajší deň. Pred Przemyslom nepriateľa, ktorý urobil pokus, aby sa priblížil ku našim, od pevnosti na sever napred potisknutým po-

ziciam, **posádka pevnosti protiútokom odbila.** V Karpátoch ešte vedú sa boje.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Bitka na severnom bojišti sa pre nás prajne utvára.

Úradná zpráva zo severného bojišta, vydaná 2. decembra.

Na našom fronte v západnej Haliči a v Ruskom Poľsku aj včerajší deň vo všeobecnosti pokojne prešiel. Minulej noci jedon **ruský útok od Wolbroma na severozápad sme odbili.** Na území ležiacom od Novoradomska na západ a pri Lodzi boje sa prajne utvárajú.

Pred Przemyslom Rusi pod dojmom nášeho pomínulého vytrhnutia **ostali nečinní.** Viac nepriateľských lietadiel bez výsledku hodilo bomby.

V Karpátoch válečné operácie sú ešte nie skončené.

Chýr, ktorý znie o vťiahnutí našich čiat do Belehradu, na severnom bojišti vzbudil nevyslovnú radosť.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Porážka Rusov v Zemplénskej.

Úradná zpráva zo severného bojišta, vydaná 29. novembra.

Včerajší deň na celom našom fronte v Ruskom Poľsku pokojne uplynul.

V Karpátoch nepriateľské sily, ktoré postúpily ku Homonne (Humennému) **sme porazili a zpät odtiskli.**

Naše čaty zajaly 1500 Rusov.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu

Boje v Karpátoch.

Z Nyiregyházy telegrafujú: Z príslušného miesta sdelujú, že v severnej čiasťke stolice zemplénskej boje ešte trvajú. Naše čaty viac nepriateľských posícií zaujaly. V ungskej a beregskej stolici položenie sa nezmenilo.

Uhorskej Telegrafickej Kancellárii oznamujú z Levoče: Boje, ktoré sa vedú nad našou pohraničnou stolicou, v kruhu obyvateľstva vyvo-

laly istú nespokojnosť. Nadžupan barón Artur Wieland a podžupan Ludvik Neogrady na automobile pochodili pohraničné obce a prešli za čiaru našej haličskej posície, ktorá tiahne nad hranicou stolice. Zo svojich zkuseností a z informácií dôstojníkov našich bojujúcich čiat osobne sa mohli presvedčiť o tom, že ani stolici spišskej, ani susednej stolici šarišskej nehrozí ani najmenšie nebezpečie. Túto svoju zkusenosť v ozname sdelili obecnstvu stolice. Občianske a vojenské vrchnosti ostatne spoločnou horlivosťou usilujú sa uspokojiť obecnstvo mesta Levoče. Každý deň pošlú na automobile na vojenskú čiaru vojenských a žandárskych dôstojníkov, ktorí prinášajú chýry o víťaznom napredovaní našich čiat a o utahovaní sa nepriateľa. Rozčulenosť klesá. Nedela uplynula už v pokoji.

Z Prešova (Eperjes) sdelujú: Mešťanosta prešovský Jozef Faragó na plakátoch upozornil obyvateľstvo mesta, že nemá príčiny utekať. Keby snáď — čo považuje za vytvorené — v blízkosti mesta viedla sa bitka, o tomto obecnstvo zavčasu upovedomí. Teraz utekať a týmto rozčulenosť stupňovať je úplne neodôvodnené. Vrchnosti v povedomí svojej zodpovednosti postarajú sa o obranu mešťanstva. V tomto ťažkom čase zbytočné je cestovnými trovami obťažovať položenie. Každý môže byť pokojný, že niet nebezpečia. Plakáty mešťanostu urobily uspokojujúci dojem.

Ruskí zajatci.

Uhorskej Telegrafickej Kancellárii oznamujú z Debrecína:

Z bojov, ktoré sa vedú v Karpátoch, aj v nedelu dovezli veľa zajatcov do Debrecína. Na železnici dovezli sem 1200 ruských vojakov, medzi nimi mnoho dôstojníkov. Medzi dôstojníkmi bol aj plukovník ruského generálneho štábu Semirátov, ktorého s viac jeho kolegami jedna naša husárska patrola zajala v jednom sedliackom dome pri hradskej. Zajatci rozprávajú, že správa ruskej armády teraz miesto kozákov postavila do boja Čerkesov. Medzi zajatcami je veľmi mnoho Rumunov z Bessarábie, z ktorých viacerí pred vojnu pracovali na sedmohradských pílach.

Na okolí Ólublóva — ako z Kežmarku oznamujú — zajali 25 ruských vojakov, ktorí

sa odtrhli od svojej porazenej čaty a od dní hladní-smädní blúdili vo vrchoch. Naše patrole našly ich v otrhanom odeve a vo veľmi biednom stave.

Rusov prenasledujeme za hranicou.

Dľa úradných zpráv porážka, ktorú Rusi utrpeli pri Homonne, je o veľa väčšia, než sa zprvu myslelo. Naše čaty z dvoch strán obišly ruské posície a tak útočily na ne. Naše delostrelectvo zapríčinilo Rusom obrovské ztraty a bravurné bodákové útoky našich čiat byly neodolateľné. Nepriateľ prinútený bol rýchle reterirovať. Počas reterirovania naši delostrelci Rusov zaplavili dážďom šrapnelov. V tomto boji Rusi utratili nielen 1500 zajatcov, lež i veľa tisíc mrtvých a ranených.

V stolici ungskej Rusi len na malú diaľku prešli cez hranicu. Hneď tiahly proti nim naše silné čaty a už pri prvej srážke ich odbily. Nepriateľa naši prenasledujú za hranicou krajiny. Z fronta ustavične dovážajú ruských zajatcov.

V stolici spišskej obyvateľstvo opanoval veľký strach, ktorý sa ale dokázal bezzákladným, lebo na územie stolice Rusi vôbec nevkrócili.

V Šariši niet nebezpečia.

Uhorskej Telegrafickej Kancellárii oznamujú z Prešova :

Nadžupan stolice šarišskej Štefan Szinyei-Merse cestou stoličného úradného časopisu orientoval obecnosť o položení na bojišti a aj na základe telegrafickej zprávy ministerpredsedu grófa Štefana Tiszu sdeľuje, že hranicam stolice nehrozí nebezpečie. Nadžupan v pondelok na automobile ocestoval ku duklanskému priesmyku, aby sa o položení na mieste bojov informoval.

Porážka Rusov v Karpátoch.

Úradné zprávy, ktoré v utorok prišly do Budapešti na príslušné miesta, hovoria, že od pondelka na celom okolí Karpátov nikde nebolo možno zbadáť, že by sa Rusi čo aj len niekde boli znova pokúsili vtrhnúť cez Karpáty. V stolici zemplénskej pri Homonne porazené ruské čaty naši s veľkým zďarom ďalej prena-

sledujú. Tieto hrozne zbité nepriateľské čaty totižto na sever probujú utekať. Naše víťazné čaty v údolí rieky Labore ku hranici utekajúcim Rusom sú za päťami. Už i dosiaľ veľmi mnoho Rusov padlo do zajatia, ale počet zajatcov z hodiny na hodinu ešte vždy stále vzrastá.

Ruskí zajatci.

Igló 2. decembra. Včera s ranným vlakom previezli cez Igló do Jozefstadtu 280 pri Mezölaborci zajatých ruských vojakov medzi nimi aj jedného kapitána.

Porážka Rusov v Zemplénskej.

Nyiregyháza, 3. decembra. Zo Zemplénskej došiel sem chýr o veľkom víťazstve. Naše čaty značnú časť ruskej sily, ktorá vtrhla do Uhorska, obkolesily a zajaly. Počet zajatcov je veľmi veľký, o veľa väčší, ako koľko naši vojaci v bársktorej dosavádnej bitke v Karpátoch zajali.

Sátoraljauhely, 3. decembra. V severnej čiasťke stolice zemplénskej bitka ešte stojí. Obyvatelia obcí ležiacich pozdĺž železničnej čiarly až po Koskóc vrátili sa do svojich bydlísk. Aj do Homonny sa vracia obyvateľstvo. Cez Sátoraljauhely dosiaľ dvetisíc ruských zajatcov viezli do vnútra krajiny.

Na spišskej hranici je pokoj.

Igló, 3. decembra. Nadžupan stolice spišskej baron Artur Wieland v utorok popoludní nasledovné vyhlásil :

Z okolia obce Szepesófalu a Ólublóva dostávam srovnávajúce sa zprávy, že je tam všetko tiché. Rusi odtiahli od našich hraníc. Z Prešova a z Bardijova v stredu na poludnie mi sdělili, že o vyprázdnení znejúci chýr je úplne bezzákladný. Aj Igló a Levoča byly plné takýmito strašnými chýrami, ktoré však vôbec nemajú žiadneho základu.

Hrdinskí uhorski honvédi.

Igló, 3. decembra. Sem prichodia chýry o hrdinských skutkoch košického 9. honvédskeho pešieho pluku. Jeden ich kapitán, ktorý bol veliteľom bataillona, poslednú 30 hláv počítajúcu rezervu viedol k útoku. Kapitán be-

žal popredku, honvédi za ním a ich útočenie Rusov primalo ku divokému úteku. Štyria statní honvédi vtrhli do silne opevnenej posície nepriateľa, ukoristili dve strojové pušky a nadporučika i mužstvo oddelenia so strojovými puškami zajali. Ukoristené dve strojové pušky vojaci ponukli kommandujúcemu generálovi arcikniežatu Jozefovi Ferdinandovi. Honvédi sami zanesli korisť arcikniežatu, ktorý chrabрым honvédom osobne pripäl na prsia medaillu hrdinskosti. Pri útočení zajali 250 Rusov s 3 dôstojníkmi.

Porážka Rusov v Zemplénskej.

«Budapesti Tudósító» oznamuje: Aj dotiaľ, kým by sme podrobnejšiu zprávu mohli podať o bojoch vedených okolo jednotlivých priesmykoch v Karpátoch, môžeme ustáliť, že **úplné porazenie a vyhnanie z územia krajiny do Zemplénskej vtrhnuvšieho nepriateľa zdarne napreduje.** Od Zemplénskej na východ len kde-tu byly menšie, ale všade zdarné boje s nepriateľom stojacim za hranicami krajiny. Jedon silnejší ruský vojenský stlp obsadil severovýchdonú pohraničnú časť stolice šarišskej. Ku zpät zahnaníu tejto skupiny potrebné poriadky byly porobené. Na vidiekoch ležiacich v blízkosti zemplénskych a šarišských vojenských operácií z vojenskej strany po-

Z haličského bojišta: Pomož si a aj Boh ti pomože.

robené sú poriadky poťahujúce sa na odvezenie ranených a na iné podobné predpísané ustanovenia. Tento zjav s každou možnosťou počítajúcej obozretnosti nesmie znepokojiť alebo zmýliť obecnstvo. Ako sa z príležitosti prvého vtrhnutia stalo, tak aj teraz skutky dokážu o pár dní, že **ku obave niet žiadnej príčiny.**

Zo severovýchodného bojišta.

(Úradná zpráva vydaná 3. decembra.)

Naše polozenie na severovýchodnom bojišti sa včera nezmenilo.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Rusi sa utahujú z Karpátov.

«Budapesti Tudósító» oznamuje:

V karpátskych priesmykoch väčšej bitky nebolo. **Nepriateľ v Zemplénskej jako aj v Šarišskej sa utahuje,** tak že dnes už len **veľmi nepatrná pohraničná časť týchto dvoch stolíc je v rukách nepriateľa.**

V Severnom Poľsku bitka ešte stojí.

(Úradná zpráva zo severného bojišta, vydaná 4. decembra.)

Včerajší deň v Karpátoch, v západnej Haliči a v južnom Poľsku vo všeobecnosti bolo ticho. **V severnom Poľsku bitka ešte trvá.**

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Napredovanie našich čiat v Srbsku.

(Úradná zpráva z južného bojišta, vydaná 28. novembra.)

Na južnom bojišti aj včera takmer na všetkých frontoch viedla sa bitka. Viac dôležitých posícií sme **útokom zaujali,** zvlášte na území dominujúcom šiljaskú posíciu. Dovedna zajali sme asi 900 Srbov a ukoristili sme 3 kanóny.

Chýr, ktorý srbská tlačová kancelária rozširuje o víťazstve vydobitom pri Rogacine nad jedným rakúsko-uhorským stlpom, treba pochopiť tak, že **tento náš vojenský stlp vtiahol do Užice.**

Z príležitosti zajatia ukoristeného trénu zajali sme aj šesťnásťročného vnuka vojvodu Putnika. Vzhľadom na jeho mladý vek a na pokrevnosť so srbským vojvodom, porobené boli poriadky, aby zvlášte pozorne zachádzali s ním.

Vítazné napredovanie našich čiat v Srbsku.

(Úradná zpráva vydaná 29. novembra.)

Nepriateľ na fronte terajšej bitky vyvinuje zúfalý odpor a až v bodákové útoky vyvinujúcimi sa prudkými protiútokami, probúva **zastaviť naše napredovanie.**

Naše na východnom brehu Kolubary stojace čaty miestami zas **získaly územie.**

Cez Valjevo a odtiaľto na juh napred postupivšie vojenské stĺpy vôbec prišli ku vrškom ležiacim od rieky Ljig na východ a ku tej čiare, ktorá sa ťahá od vrchu Suvobor po trojhran cesty ležiaci od Užice na východ.

Včera zajali sme dovedna 2 veliteľov plukov, 19 dôstojníkov a 1245 vojakov.

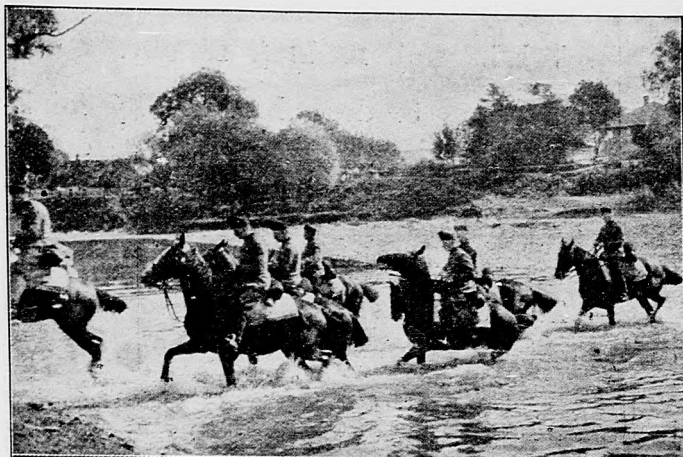
Odpor Srbov ustavične slabne.

V berlinských politických kruhoch udalosti na Balkáne sprevádzajú s veľkou pozornosťou. V Bulharsku vo verejnej mienke vždy silnejší je prúd, ktorý kráľ a vládu chce prinútiť ku tomu, aby zanechali neutralitu. Nateraz ale ani kráľ ani vláda nevidia čas za súci ku tomu, aby sa vzdali nestrannosti.

O veľa pozoruhodnejšie udalosti dejú sa v Srbsku. Odpor Srbov stále slabne a rakúsko-uhorská južná armáda vždy lepšie hrdúsi srbskú armádu. Možno riecť, že srbská armáda už ani nejestvuje a nevie vyvinúť väčší odpor len v tom páde, keby od Rusov dostala muníciu a posilu. Na toto však nemôže mať nádeje. Není pravdepodobné, že by Rumunsko dovolilo Rusku, aby cez Dunaj mohlo prevážať pre Srbsko muníciu a vojsko. Za takýchto okolností, pokiaľ srbská armáda sa vždy väčšmi blíži ku úplnému porazeniu, není pravdepodobné ani to predpokladanie, že Srbsko prinútené bude osobite prosieť o pokoj.

Hrozná porážka Srbov.

(Úradná zpráva z južného bojišťa, vydaná 1. decembra.)

Našich dragónov-priechod cez riekú San.

Na južnom bojišti víťazne sa skončil jeden ďalší odsek vojenských operácií.

Nepriateľ, ktorý naposledy celou svojou válečnou silou od Kolubary a od Ljigu na východ za viac dní vyvinul najhúževnatejší odpor a opätovne pokúsil sa prejsť k útoku, **na celej čiare utrpel porážku a cúva.**

Srbov znova stihla **citelná ztrata.** Naše čaty na samom konatickom bojišti našly asi 800 nepochovaných mrtvol. Početní zajatci a aj ztrata vo válečnom materiáli **znamenajú značné slabnutie nepriateľa,** lebo od počiatku posledného útoku vyše 19.000 Srbov sme zajali, 47 strojových pušiek, 46 kanónov a početný iný válečný materiál sme ukoristili.

Tri srbské divízie vyšly na nivoč.

Sofia, 2. decembra. (Südslawische Korrespondenz.) Dľa «Kambany» v posledných srbských bitkách rakúsko-uhorské čaty druhú štvrtú a šiestu srbskú divíziu úplne zničily. Celé delostrelectvo týchto divízií dostalo sa do rúk víťazov. Teraz už aj sofijské prepriate rusofilské časopisy píšu, že nezadržateľné útočenie rakúsko-uhorskej armády v Srbsku znamená nevyhnutný pád srbského kráľovstva.

Zbytky drinskej divízie.

«Berliner Tageblatt»-u telegrafujú z Carigradu: Minule prišlo na bulharskú hranicu dvetisíc srbských vojakov v plačlivom stave a rozpréhli sa na bulharskom území. Títo srbskí vojaci sú údajne zbytkami na hlavu poranenej srbskej drinskej divízie.

Srbsko stojí na kraji záhuby.

Kopenhága, 3. decembra. Srbský ministerpredseda Pašič jedného svojho dôverníka Marka Zemoviča poslal s vážnym poverením do Petrohradu. «Novoje Vremja» prináša Zemovičov otvorený list, ktorý znie :

— Zatajovanie viac už nič nestojí. Srbsko dosiaľ utratilo aspoň 100.000 vojakov, asi tretinu celej svojej armády. To, čo Srbsku hrozí, je stonásobne horšie ako osud Belgicka. Srbsko

kovanie a svoj kabinet rekonštruuje. Bulharský vyslanec nišský oznámil svojej vláde, že do Nišu prichodiace zprávy sú veľmi nepriaznivé a že už i srbské vládne kruhy začínajú nahliadať, že polozenie Srbska je beznádejné.

Srbskí vojaci utekajú.

Carhrad, 3. decembra. Dľa sem došlej zprávy pred pár dňami dvetisíc srbských vojakov prešlo na bulharské územie. Srbská vláda naskutku žiadala vydanie uprchlíkov, bulhar-

Útok.

stojí pred úplnou zkazou. Miljukov domnieva sa, že Srbsko očakáva rozkúskovanie. Končne treba povedať skutočnú pravdu. Tí, ktorí nahovárali Srbsko, aby splnilo požiadavky Bulharska, chceli zabezpečiť Srbsku krásny pohrab. Teraz už aj toto riešenie sa opozdilo.

Rekonštrukcia srbskej vlády.

Z Nišu oznamajú, že vzhľadom na beznádejné polozenie Srbska ministerpredseda Pašič zažadoval a odporúčal, aby zostavili zo všetkých strán utvorenú koaličnú vládu. Na prosbu dediča trónu Pašič odvolal svoje za-

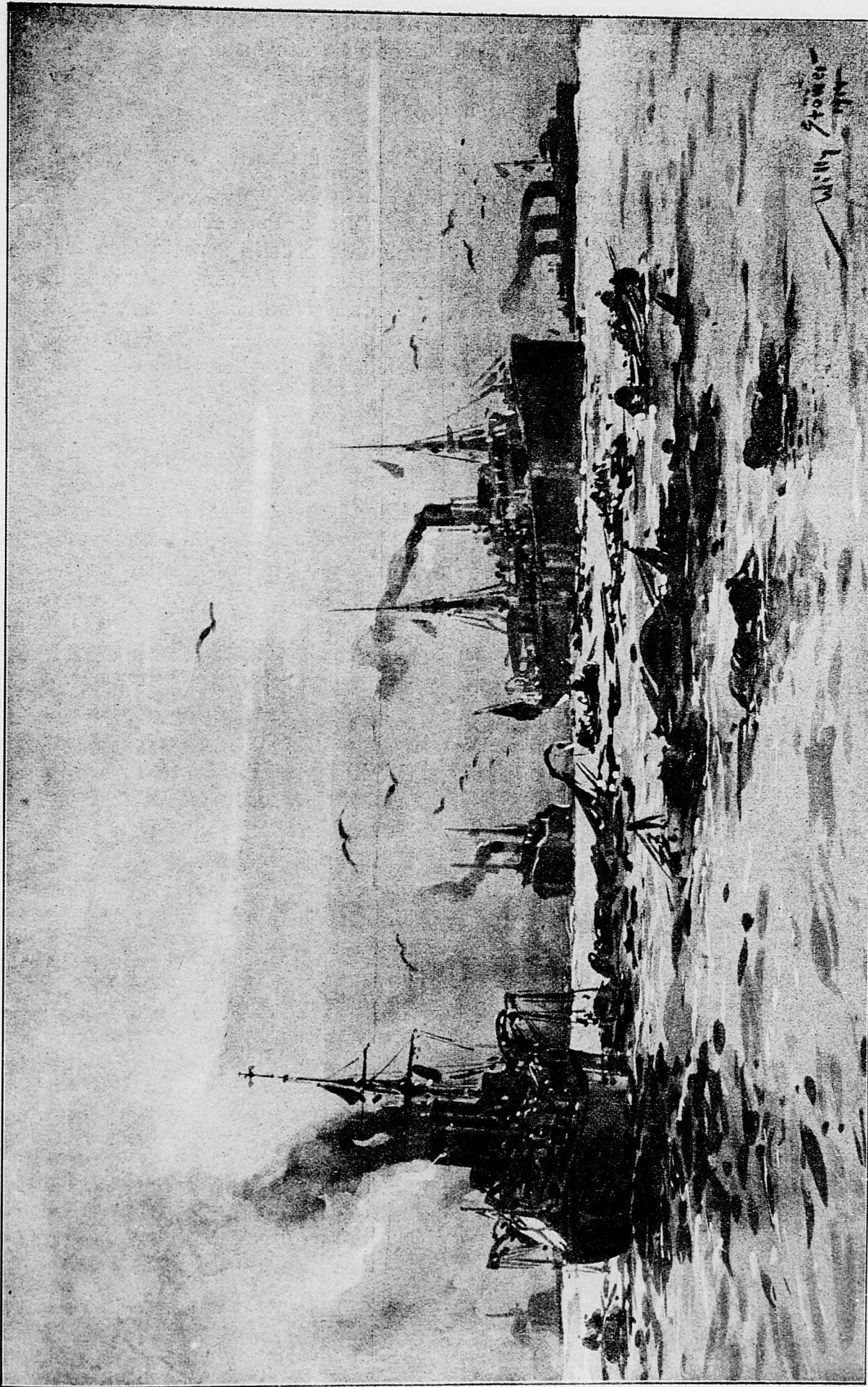
ská vláda ale odvolávajúc sa na uzavretia medzinárodného práva, odoprela vydanie desatorov a uzavrela, že ušlych vojakov odzbrojí a do konca vojny zadrží ich v Bulharsku. Reč je udajne o vojakoch drinskej divízie.

Nemecko-ruská vojna.

Nemecké úradné zprávy.

Hlavný stán nemeckej armády 28. novembra vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Vo Východnom Prusku vedú sa len nepatrné boje. **Pri Loviči naše čaty znova útočily.** Bitka ešte stojí. Od Novoradomska

Po bitke na mori.

na západ **silné útoky Rusov sme odbili.** V južnom Poľsku polozenie je ostatne nezmenené.

Nemecký hlavný stán 29. novembra oznámil:

Na Východe polozenie na pravom brehu Visly je nezmenené. **Napredovanie Rusov na okolí Lodzu sme odbili.** Naše potom započaté útoky **boly zdarné.**

Z južného Poľska nemáme čo významnejšieho oznámiť.

Nemecká úradná zpráva.

Berlin, 2. decembra. Hlavný válečný stán nemeckej armády 1. decembra vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Vo Východnom Prusku od Vysly na juh válečná korisť následkom využitia včera oznámených zdarov sa rozmnožila. Počet zajatcov vzrástol o 9500, počet ukoristených kanónov ale o 18. Krem toho dostalo sa nám do rúk 26 strojových pušiek a početné vozy so strelivom.

Cisár Vilhelm na bojišti.

Berlin, 2. decembra. (Úradná zpráva.) Jeho veličenstvo cisár Vilhelm v pondelok pri Gumbinnene navštívil východné bojište.

Zpráva nemeckého generálneho štábu.

Berlin, 4. decembra. Hlavný válečný stán včera oznámil:

Ani na jednom bojišti nestala sa spomenutia hodná udalosť.

Schôdzka cisára Vilhelma a arcikniežaťa Fridricha.

Berlin, 4. decembra. Hlavný válečný stán 3. decembra oznámil:

Cisár včera v Breslave mal rozhovor s arcikniežatom Fridrichom, hlavným veliteľom rakúsko-uhorskej armády. Hlavného veliteľa sprevádzal dedič trónu Karol Franc Jozef a generál pechoty Conrad, náčelník generálneho štábu.

Cisár pozdejšie navštívil ranených vo vojenských nemocniciach mesta.

Cisár Vilhelm pri čenstochovských čatách.

Berlin, 4. decembra. Hlavný válečný stán, 3. decembra:

Jeho veličenstvo cisár dnes navštívil jednotlivé časte na okolí Čenstochovej bojujúcich rakúsko-uhorských a nemeckých čiat.

Najvyššia správa armády

Pád hlavného ruského veliteľa.

Londýn, 4. decembra. «Morning Post» oznamuje z Petrohradu: Generála Rennenkampa **prepustili z postavenia hlavného veliteľa**, lebo pri koncentracionálnych pohyboch, nariadených na obkolesenie nemeckých čiat o dva dni pozdejšie **zaujal preňho vyznačenú posíciu**, ako by bolo treba bývalo.

Zmarený ruský plán.

«Berliner Tageblatt» pod názvom «Zmarený ruský válečný plán» prináša článok, v ktorom medzi iným píše: Posledný ruský válečný plán, mocné napredovanie proti nemeckej a rakúskej hranici od Soldauva po Krakov, už i teraz možno považovať za zmarený a úfame, že na veky. Prvý plán Rusko zhotovilo pod tlakom Francúzska tak, aby neodolateľnou silou útočilo na Nemecko, aby na takýto spôsob Nemecko svoje najväčšie sily prinútené bolo na východ poslať. Rusko prisľúbilo prevedenie tohto plánu, ale svoj sľub nezadržalo. Rusko síce rýchle koncentrovalo svoje vojská, veď už v čase pokoja lifrovalo svoje čaty, ale svoju hlavnú silu neposlalo najprv proti Nemecku, lež proti Rakúsko-Uhorsku, lebo úfalo ľahké víťazstvo proti nemu. Armády starej, v boji vychovej dunajskej monarchie ale tak bojovaly, ako v najskvelejších dobách jej historie. Po štyrimesačnom boji sa nezlomily, stále mladnú a víťazstvo za víťazstvom vydobývajú.

80.000 Rusov v nemeckom zajatí.

Berlin, 3. decembra. Hlavný válečný stán nemeckej armády 2. decembra vydal nasledovnú úradnú zprávu:

V cudzozemských časopisoch rozšírený chýr, že medzi posledne oznámenými 40.000 ruskými zajatcami je aj 23.000 pri Kutne zajatých Rusov, je nepravdivý. Východná armáda v bojoch, svedených od 11. novembra do 1. decembra pri Vloclaveci, Kutne, Lodzi a Loviči **zajala vyše 80.000 neranených Rusov.**

V Haliči harmia delá.

Viedeň, 4. decembra. Krakovské časopisy jednomyselne oznamujú, že v stredu v Krakove celý deň a ešte aj v noci po štyridňovej prestávke zase bolo počuť dunenie kanónov. Teraz už na celom fronte začínajú sa vyvíjať bitky. Ztraty Rusov následkom istej a vražednej palby nášho delostrelectva sú nadmieru veľké. Voči bodákovým útokom našich, Rusi nevedia obstať. Stravovanie ruských čiat stretá sa čo diaľ s tým väčšími prekážkami.

Ztrata Rusov v dôstojníkoch.

Dľa úradnej zprávy ruského časopisu «Ruskij Invalid» ztrata Rusov v dôstojníkoch do 20. novembra bola : 3702 mrtvých, 19.511 ranených a 2579 zmiznutých.

Rusi za týždeň utratili 120.000 chlapov.

Berlinský «Nationalzeitung» oznamuje : Vojenský zpravodajca v Milane vychodiaceho časopisu «Corriere della Sera» oznamuje, že Rusi v bojoch, ktoré sa od týždňa vedú, utrpeli obrovskú ztratu. 120.000 Rusov padlo, bolo ranených alebo zajatých. Finnský vojenský sbor, ktorý stál v boji, sevrkol sa tiež na polovicu. Neodškriepiteľné je, — píše ďalej zpravodajca — že Nemci zajali 65.000 Rusov.

Rusi uznávajú svoj nezdar.

Rotterdam, 3. decembra. O bojoch v Poľsku znejúce ruské zprávy teraz už menej dôverive znejú. Zo správ vyčítať, že Rusi, ktorí úfali, že jednu časť nemeckej armády od Lodzu na juhovýchod budú moieť obkolesiť, s týmto svojim plánom nemali šťastia a teraz im samým hrozí nebezpečie, že Nemci medzi Lodzom a Kališom ich obkolesia.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

Zápas o severné francúzske morské pobrežie.

Berlin, 1. decembra. Z Londýna oznamujú : Dľa zprávy «Daily Mail»-u Nemci sú toho pevného presvedčenia, že najpozdšie začiatkom decembra budú v Calaisi. Z Essenu osemdesiat obrovských kanónov zaviezli na severný front

a z Lüttichu viac pionírskych plukov poslali do Dixmuidenu. Tieto pluky vezú so sebou nesmierné množstvo materiálu na mosty iste preto, aby povodňou zapríčinené ťažkosti odstránili. Noviny «Daily Mail» zo všetkého tohto uzatvárajú na to, že útočenie ku Calaisu je bezprostredne blízko.

«Times» píše, že Nemci na malé diaľky upotrebujú kanón celkom nového druhu. Z tohto kanóna, ktorý len na malú diaľku možno upotrebiť, vystrelia viac tonn dynamitu a účinok je strašný. V bitkách vedených v Argonnskej hore udajne aj Francúzi upotrebujú dosiaľ neznámy kanón. Bližšie podrobnosti o tomto kanóne nemožno zvedieť, ale sa tak zdá, že nový vynález je dáky druh mažiara, z ktorého vystrelia dve, reťazou sviazané gule a tieto reťazové gule stromy v hore strašnou silou vyvracajú.

Koncentrovanie nemeckých čiat.

Amsterdam, 1. decembra. «Allgemeen Handelsblad» oznamuje z Londýna s dátumom 29. novembra : «Times»-u oznamujú z Bologny : Tak sa zdá, že Nemci svoj najbližší útok chcú previesť na okolí Arrasu. Udajne 700.000 ľudí tam koncentrovali a akiste silný útok chcú previesť na čiare Arras—Lille, aby prišli k morskému pobrežiu.

Celou silou proti Francúzom.

Rotterdam, 2. decembra. Minulý týždeň Nemci celú svoju válečnú silu koncentrovali proti francúzskej armáde. Bez pritiahnutia válečného námorníctva a landšturmu 44 nemeckých sborov bojuje proti Francúzom tak, že na ruskom bojišti ostal len million nemeckých vojakov.

Londýnsky «Daily News» oznamuje z Belgicka : V posledné dni spojenci začali útočiť. Nemci celou silou útočili na nepriateľa a odtiskli Francúzov. Ztraty na oboch stranách sú obrovské.

Anglicko a Belgicko.

Berlin, 2. decembra. «Nordd. Allg. Ztg.» podáva novší dôkaz toho, že Anglicko spolu s Belgickom nielen diplomaticky, lež i vojensky už v čase pokoja podrobne pripravily vojnu.

Menovaný časopis o tomto píše nasledovné : Naše čaty znova ukoristily vojenským generálnym štábom vydané tajné, o cestách a riekach Belgicka znejúce vojenské príručné knihy, ktoré dôverne poslali jednotlivým osobám a ktoré na základe vojenského ustálenia najpresnejšie opisujú rozličné vidieky a pomery území. Tieto príručné knihy nie sú vlastne ničím iným, ako pre anglické k operáciám v Belgicku povolané čaty vydané slúžobné predpisy. Dľa tohto anglický generálny štáb sa už dlhšie chystal ku tejto vojne, ktorú držal za takú istú, že ešte i únavnú prácu zostavenia takýchto vojenských príručných kníh dal skončiť.

Novší zdar Nemcov.

Berlin, 3. decembra. Hlavný válečný stán 2. decembra predpoludním vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Na západe menšie útoky nepriateľa sme zpät odbili. V Argonnskej hore württembergský 120. peší pluk, pluk jeho veličenstva cisára zaujal jednu silnú posíciu, medzi čím zajal dvoch dôstojníkov a tristo vojakov.

Novšie útočenie Nemcov vo Flandrii.

Londýnskemu časopisu «Daily Chronicle» oznamujú z Amsterdamu, že Nemci začali prudko útočiť na posície spojencov pozdĺž Ysera. Pravdepodobne väčšie nemecké čaty s ťažkými kanónmi útočia o veľa prudšou silou, než dosiaľ. V noci z pondelka veľké čaty náhle previezli na juhozápad.

Ypern znova bombardujú.

Berlin, 4. decembra. «Petit Parisien» oznamuje, že bombardovanie Yperna od 3. novembra bez prestania trvá. Nemecké lietadlá, ktoré sa každodenne zjavia nad mestom a hádžu bomby, zapríčiňujú ešte väčšiu škodu než ťažké delostrelectvo. Vodovod úplne porúchali. V meste už sotva je civilného obyvateľstva.

Napredovanie Nemcov v Argonnskej hore.

Genf, 4. decembra. Pri Crouzileri ležiaca časť Argonnskej hory, ktorej obsadenie Joffre vo svojej zpráve vyhlásil ešte za významný

úspech, odtedy následkom spoločného napnutia síl míny ukladajúcich nemeckých technických čiat a württembergskej pechoty, stala sa opierajúcim bodom Nemcov. Francúzi pozde zbadali, že sa tam do klepca dostali. Na iných časťach Argonnskej hory Nemci ďalej napínajú sily, aby zaujali zákopy Francúzov.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Turecké čaty stoja pred Batumom.

Carihrad, 30. novembra. Hlavný válečný stán turecký 28. novembra úradne oznámil :

V údolí rieky Čoroch stojace naše čaty z okolia ústia tejto rieky napredujúcich Rusov zpät zahnali. Delostrelectvo batumských pevností na suchu zúčastnilo sa v tejto bitke, ale bez všetkého výsledku. Naše čaty prešli na okolie Ačary, ležiacej od Batuma na 10 kilometrov južne.

Turecká zpráva o víťazných bojoch na Kaukaze.

Carihrad, 30. novembra. Hlavný vojenský stán 28. novembra úradne oznámil : V ruských zpráвах sdelili, že naše čaty cúvly do Erzeruma. Tieto zprávy sú úplne falošné.

Naše čaty stoja hotové ku útočeniu, ale nepriateľ neurobí ani krok napred zo svojich opevnených posícií.

Vec má sa celkom opačne. Nepriateľ po bitke pri Köpriköi na 40 kilometrov cúvol pred našimi víťaznými čatami.

Porážka Rusov na Kaukaze.

Carihrad, 1. decembra. Úradná zpráva hlavného válečného stánu oznamuje :

Rusi, ktorých sme 22. novembra na okolí Tutaku **premohli a na sever zahnali**, keď dostali posily, pri Kyličgendefi zaujali posíciu. Naše čaty zastaly si oproti nepriateľovi.

(Tutak leži na 150 kilometrov od Erzeruma na hradskej vedúcej ku ruskému Kaghišmanu, kde turecká jazda nedávno už vydobila víťazstvo. Nová posícia Rusov pri Kyličgendefi je na polcesty medzi Tutakom a Karakilisou.)

Svätá vojna.

Carihrad, 1. decembra. «Agence Ottomane» zo spoľahlivého prameňa sa dozvedá, že

všetci popredni mužovia Egypta sultánovi-kalifovi poslali prípis, v ktorom kalifát ubezpečujú o svojej nepoklátiteľnej oddanosti a vernosti.

Carihrad, 1. decembra. «Agence Ottomane» sdeľuje z Mediny, že 30.000 mohamedánov shromaždilo sa okolo svätej zástavy, ktorú s veľkou pompou doniesli zo svätého miesta. Oduševnenosť obyvateľstva je ohromná. Veľa tisíc dobrovolníkov, medzi nimi 65-ročný mufti šiitov, dalo sa zapísať a pri Mohamedovom hrobe prisahali, že prv nesložia zbraň, kým práva vlasti a kalifátu nebudú uznané.

Turci vtiahli do Tebrisu.

Dľa carihradskej zprávy v Persku dosiaľ 90.000 mohamedánov vstúpilo dobrovoľne do tureckej armády. Predné voje tureckej armády už vtiahly do Tebrisu.

Napredovanie Turkov v Egypte.

Carihrad, 2. decembra. Dľa zprávy časopisu «Ikdam» turecká armáda v Egypte nezadržateľne tiahne napred. Všetci vojaci egyptskej armády s ľavami prešli ku tureckým čatám. Čím väčší sa blížia Turci ku srdcu krajiny, tým viac dobrovoľných bojovníkov sa pripojuje ku nim. Pri Suezskom prielave polozenie pre Angličanov je veľmi nepriaznivé. Angličania opätovne zavreli prielav, aby preskúmali, či daktorá loď, ktorá preplávala cez kanál, nepoložila minú. Každá loď, ktorá pláva cez prielav, na čas preplávania dostane anglické veliteľstvo.

V Egypte dľa carihradskej zprávy válečné operácie pomaly napredujú. Keby Turci vedeli poslať do Egypta 100.000 ľudí, víťazstvo bolo by isté. Angličania značnými opevneniami bránia Suezský prielav. Turecká pomoc pre Egyptčanov je aj takto veľmi cenná. Tureckého námornického ministra bašu Dšemala poslali do Egypta, kde prevzal hlavné velenie nad čatami.

Vernosť Egyptčanov.

Carihrad, 3. decembra. «Agence Ottomane» zo spoľahlivého miesta dozvedá sa, že všetky popredné osobnosti Egypta sultánovi predostrely memorandum, v ktorom ho ubez-

pečujú o svojej nepoklátiteľnej oddanosti a prítulnosti.

Turci prešli cez Suezský prielav.

Turecké čaty už začaly prechádzať cez Suezský prielav. Na dvoch miestach prešli a ich snaha, vtrhnúť do Egypta, kde sa domorodé obyvateľstvo už vo veľkej miere hýbe proti Anglicku, tak sa zdá, už onedlho sa splní. Ačkoľvek Angličania silnými čatami obsadili dva východy prielavu, pri Suezi a pri Port-Saide, len otázkou času je, že prielav dostane sa do rúk Turkov. A tento úder sa najcítiteľnejšie dotkne svetového obchodu Anglicka. Anglické obchodné lode, ktoré chodia do Indie, Číny a Japonska, budú prinútené obísť celú Afriku, čo znamená aspoň tri týždne opozdenia. Zatvorenie Suezského prielavu ochromuje prevažnú časť asiatickeho obchodu Anglicka a Amerika s Japonskom stoja na pohotove, aby tento obchod dostaly do svojich rúk. Vonkajší obchod Anglicka pre nebezpečia na mori panujúce už i tak v obrovskej miere klesá a snáď najťažším trestom Anglicka bude, že ono bude mať najviac škody z vojny, ku ktorej štvlo preto, aby ochromilo konkurenciu Nemecka.

Turecká úradná zpráva.

Carihard, 4. decembra. Hlavný stán turecky uverejňuje nasledovnú úradnú zprávu: Naše čaty, ktoré napredujú na okolí Čorochu, mali novší zdar. Obsadily mesto Ardanuč, ležiace od rieky Čoroch východne na 20 kilometrov.

Vojna na mori a na koloniách.

Klesanie auktority Anglicka.

Londýn, 1. decembra. Washingtonský zpravodajca «Times»-u oznamuje: Dľa juhoamerických zprav, morský obchod, zvlášte na západnom brehu, prekážaný je činnosťou nemeckých križiakov. Anglická plavba je ochromená. Nemalo by cieľa zaznavanie tej okolnosti, že na našu auktoritu veľmi nepriaznive začína účinkovať tá naša malomocnosť, aby sme more, túto čiastku zemegule očistili od nemeckých, obchodné lode prenasledujúcich válečných lodí.

Novšia ztrata anglickej flotty.

Hamburg, 2. decembra. «Hamburger Fremdenblatt» oznamuje: V úradnom výkaze ztrát anglického admiráľstva, vydanom 23. novembra, ktorý vyšiel v časopise «Times» mimo 350 ľudí nemeckou pod morom chodiacou korvetou zničenej lode «Hawke» vypočítaní sú aj 79 ľudí dreadnoughta «Bembov» a 350 ľudí dreadnoughta «Collingwood». O týchto dvoch dreadnoughtoch anglické admiráľstvo dosiaľ neoznámilo to, že boli zničené, ani to, že boli porúchané, ba ani to, že stoja v boji. Teda súdiac dľa ztraty tie dve lode alebo narazily na mínu, alebo torpedom boli zničené. Jestli je tento chýr pravdivý, tak anglická flotta behom posledných štyroch týždňov utratila štyri veľké lode a síce: «Audacious», «Bulwark», «Bembov» a «Collingwood». Ich hodnota obnáša asi 300 millionov.

Milano, 2. decembra. Anglický parník «Primo» potopili na kanáli, o čom sdeľujú nasledovné: Parník «Primo» v piatok rano od francúzskeho pobrežia na šesť morských míľ jedna nemecká pod morom chodiaca korvetta zastavila. Nemci osobníctvu lode dali desať minút času na to, aby sa spustili do ochranných člnkov, potom asi tridsaťkrát strelili na parník, kým utonul. Parník «Primo» pohol sa z Newcastleu a viezol uhlie pre Rouen.

Rusov vyženú z Azerbeidšanu.

Carihrad, 30. novembra. Tie perské kmeny, ktoré v Tebrisi napadly Rusov, pokračujú v prenasledovaní nepriateľa; úfajú sa, že Rusov behom najkratšieho času z celého územia Azerbeidšanu budú môcť vyhnať.

Zdary povstalcov v Južnej Afrike.

Londýn, 1. decembra. Johannisburgský dopisovateľ «Daily Mail»-u sdeľuje: Z Johannisburgu desať millionov funtov šterlingov odviezli na neznáme miesto. Anglické čaty úplne obkolesily Pretoriu. Bez cestovného passu nikto nesmie opustiť mesto. Pre stav obleženia v Pretorii panuje hlad. Povstalci — píše dopisovateľ — sú len z čiastky ozbrojení. Povstalci držia obsadené mestá Heilbron a Kronstad na okoli Pretorie a ohrožuju aj mestá

Lichtenburg, ako i Rustenburg. Vrchnosti prišli na to, že medzi povstalcami a jednotlivými úradníkmi bolo tajné dohodnutie.

Snaha vlády, — píše «Daily Mail» — aby povstanie v Južnej Afrike potlačila, stretá sa s najväčšími ťažkosťami.

Milodary pre našich hrdinov na bojišti.

Prevelebný pán Ondrej *Borodacs*, farár obce Liptótepliecka, pre našich hrdinov na bojišti medzi svojimi veriacimi sossbieral a Vojsko napomáhajúcemu úradu, na uh. kráľ. ministersvto honvédstva poslal milodary, ktoré veľkodušne obetovali nasledujúci:

Matej a Štefan Nahálka 1 košeľu, 1 gate; Maria Kalhuth 3 rify plátna; Maria Gutta Datkó 2 rify plátna 1 uterák; Maria Dudos Szlivos 4 rify plátna; Štefan Pajonk 7 rifov plátna; Matej Breznyák 6 a pol rifa plátna; Ján Mizsda 3 rify plátna a 2 košeľe; Žofia Gigacz Szuchy 2 košeľe; Ján Študent 4 rify pl., 2 košeľe Ján Málík Hnitz 4 košeľe; Štefan Kovács 4 rify plátna; Michal Kubina 3 rify pl.; Jozef Chronetz 3 rify pl. a 1 košeľu; Ján Kubula 2 košeľe 1 uterák; Michal Sztozil 1 košeľu; Ján Pavlikovics 7 košiel, 3 gate, 2 uteráky; Maria Szuchý 3 rify pl., 1 košeľu; Anna Praskó 2 rify pl., 1 gate; Martin Kubina 3 rify plátna; Anna Kubina 2 košeľe, 1 gate; Maria Pillár 3 rify plátna; Anna Koreny, vdova 3 rify pl.; Jozef Madács 2 rify pl., 1 košeľu, 1 uterák; Žofia Kubalos 2 rify pl., 2 uteráky; Žofia Paracska 1 košeľu; Ján Házy Uher 3 rify pl., 1 košeľu, 1 gate; Štefan Garaj 2 rify pl., 1 košeľu, Štefan Zuszkyn Szmola 1 košeľu, 1 uterák; Maria Bahernik 3 rify plátna; Maria Janik 3 rify pl.; Žofia Janik 3 rify pl., Ján Matejkof Bobuncsák 1 košeľu, 1 uterák; Matej Szucharek 7 rifov pl., 3 uteráky; Katarina Pitonysák 2 a pol rifa pl., 1 gate, 2 uteráky; Anna Svoblik 6 rifov pl.; Maria Korhely 2 rify pl.; Michal Cslovek 4 rify plátna; Štefan Kubalos 3 rify pl.; Maria Lebik 3 rify pl.; Žofia Zdruchovsky 3 rify pl., 1 košeľu, 1 gate; Martin Djuricza 3 rify pl.; Štefan 6 rifov pl.; Štefan Nemesák 6 rifov pl., 1 košeľu 1 gate; Štefan Povelos 2 košeľe, 2 gate; Anna Gágorik 1 koš., 2 gate; Ján Dratfa 4 rify pl., 1 košeľu; Anna Ivan 3 košeľe; Štefan Hudák 3 rify pl., 1 košeľu; Ján Michalicza 3 rify pl.; Martin Ondrejkov Franca 1 košeľu, 1 gate, 1 uterák; Mucha 3 rify plátna; Anna Goron 2 košeľe, 2 gate. Spolu: 124 rifov plátna, 44 košiel, 17 giat, 15 uterákov.

Na vyzvanie Vojsko napomáhajúceho úradu v uh. kráľ. ministerstve honvédstva, ochotne uverejňujeme tento soznam a vyšudaným veľkodušným dobrodincom v mene našich hrdinov na bojišti, vyslovujeme vrúčne vďaky.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Vianočné dary pre našich hrdinských vojakov.

Z farnosti Bélahaza v stolici prešporskej vianočné dary pre našich hrdinských vojakov poslali nasledujúci dobrodincovia :

Franc Konyakovszky	20 kor.
Pavel Lenorak	4 «
Martin Chavara	3 «
Imrich Polakovics	1 «
Martin Bittarovszky	1 «
Apollonia Klementovics	4 «
Julius Krehnák	1 «
Ján Udvarnoczky	1 «
Ján Danisovics	1 «
Eva Krehnák	— « 60 hal.
Ludvik Miklosovics	1 « — «
Ján Roth	1 « 20 «
J. Pastuch	1 « 20 «
Magdalena Valentovics	— « 40 «

Súhrnom: 40 K 40 hal.

Týmto láskavým dobrodincom za ich milodary vyslovujeme srdečné Pán Boh zaplať!

CHYRNIK.

Pápež v záujme válečných zajatcov. Pápež Benedikt XV. písal list antivárskemu arcibiskupovi Dobrečičovi, v ktorom ho prosí, že by bol na tom, aby v jeho biskupstve jemne zachádzali s válečnými zajatcami a kladie mu na srdce, aby prispel k pomoci nemocným a zajatcom.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Za farárov vymenovaní sú: Béla Puchardt do Szerede, Štefan Burandik do Jókuta, Jozef Makász do Nagykovalló a Michal Nemetz do obce Csári. Dr. H. Herold z obce Csári za administrátora šiel do Báhonya, gutanský kaplán Leop. Gregorovits stal sa farárom v obci Jóka; Ludvik Stibló z Ipolynyéku za kaplána šiel do obce Guta Štefan Oláh kaplánom sa stal v Ipolynyéku; novokňaz Štefan Tóth za kaplána poslaný je do Nyitraujlaku a novokňaz Štefan Kővári do Nyitrakorosu. Nytrakorosský kaplán Peter Lenese preložený je do Nagytapolcsány. Novokňazi Zigismund Mihalovics a Jozef Korének vymenovaní sú za katechetov do Budapešti. Na požiadanie vojenského biskupa, kardinál knieža-primas ostrihomského katedrálneho kaplána Kar. Pauer poveril s vojensko-kňazskými prácami na vlakoch s ranenými, prechádzajúcimi cez Parkányána. — Budapešťanský katechéta Julius Mommer, nagytapolcsánsky kaplán Béla Porubszky a pozsonyádašský kaplán Anton Pánik vymenovaní sú za vojenských kňazov a poslaní na bojište.

Ohradzovanie sa Sv. Stolice proti haličskej ruskej svevoli. Svätá Stolica sa energične ohradzovala u vatikánskeho ruského vyslanectva pre ruské násilnosť, páchané proti haličským Rusinom. Dvaja

lebergskí katolícki kňazi bočnou cestou upovedomili Svätú Stolicu, že Rusi v Lembergu násilnosťou nútia obyvateľstvo k zanechaniu viery.

Osud lebergského arcibiskupa. Lvovského arcibiskupa grófa Szeptyckého Rusi počas zaujatia Lembergu chytili a začiatkom septembra zaviezli ho do Ruska. Arcibiskup sa mohol zachrániť pred Rusmi, ale ostal v Lembergu s tým odôvodnením, že pastier má ostať pri svojom stáde. Ale arcipastier nielen že nepustil mesto, lež svojich veriacich z kazateľne stále upozorňoval, aby pri všetkej vrtkavosti válečného štastia vernými ostali Rakúsku a aby sa nepripojili k Rusom. Pre toto jeho šlachetné a statočné účinkovanie Rusi sa veľmi hnevali naňho a robili mu mnohé trpkosti. Teraz z úplne spoľahlivého prameňa došiel chýr, že Rusi arcipastierovi i ďalej dajú pocítiť svoj hnev. Totižto nezachádzajú s ním tak, ako s vojenským zajatcom, v ktorom páde by tak mali zachádzať s ním, jako s generálom. Rusi vslovili, že grófa Szeptyckého deportovali z Haliče, čo medzi iným aj toľko znamená že Rusi po vojne, keď si vojenských zajatcov vzájomne zameníme, grófa Szeptyckého nevydajú. Toto prirodzene nebude závisieť len od samých Rusov, ale je charakteristické na smýšľanie Rusov a na to, jakým mizerným spôsobom sa chcú vypomstíť.

Georg Andor †, ostrihomský praelát-kanonik, ministerský radca a cirkevný referent uh. kr. ministerstva kultu a výučby po dlhej trapnej nemoci 6. decembra zomrel v Budapešti. Georg Andor narodil sa v Budapešti 13. júla r. 1867. Bohoslovie odbavil v rímskom ústave «Collegium Germanico Hungaricum», za kňaza vysvätený bol 28. októbra r. 1891. Za cirkevného referenta v uh. král. ministerstve kultu a výučby vymenovaný bol 26. mája r. 1911. Zomrelý neunavene súčasťoval sa vo všetkých pohyboch katolíckych hlavného mesta a krajiny.

Z biskupstva košického. Zoltána Mayscheidera, farára obce Sedlice, vymenovali za vojenského kňaza v rezerve a ako takého prideliť ho predbežne k munkáčskej nemocnici. Jeho faru spravuje teraz bajorský duchovný Ján Prokopovich.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy z tých vojenských teplých šiat, ktoré na svoje útraty dal zhotoviť v ústavoch diecese dievčatá vychovávajúcich, Vojsko napomáhajúcejmu úradu teraz po druhý raz poslal 190 čapíc proti sňahu, 117 brušných pásov, 12 ručníkov na hrdlo, jeden veľký kus flanelu, 14 kusov barchettu, 10 spodných košiel, 5 spodných nohavíc, 49 párov nákolenníkov, 186 párov zápästkov a 26 párov onúc; na nariadenie osvieteného pána biskupa po diecesi pre vdovy a sirotu padnutých bojovníkov sossbierali 1622 korún, čo diecesánska kancelária poslala tiež Vojsko napomáhajúcejmu úradu. — Do kapitulského semenišťa 16. novembra priviezli prvých 19 ranených. Opatrujú ich štvrtoroční bohoslovci a dve levočské mnišky. Kapitulský spolok Svätého Ruženca na ciele Červeného Križa

sosbieral 22 korún a žďáranský kaplán Pavel Pobeha Katolíckemu Karitátu poslal 28 korún. Veriaci richvaldskej farnosti na vyzvanie svojho duchovného na vianoce našich vojakov sosbierali 15 k. Z uhorskej vojenskej požíčky značila spišská diecezánska kancellária 5000 praepošt-kanonik dr. Martin Kleberich 5000, podhradská rim. kat. škola 5000 a žiaci stôl levočského kráľ. kat. hl. gymnasia 2000 korún.

Uhorská katolícka cirkev a vojenská požíčka. Katolícke cirkevné značenia na vojenskú uhorskú požíčku dľa doteraz známych dát obnášajú 34 millionov 802 tisíc 100 korún. Okrem toho ohromný je ten obnos, ktorý katolícki biskupi, kňazi a katolícke ustanovizne obetovali na ciele Vojsko napomáhajúceho úradu a na všelijaké spoločenské pohyby a potreby, spojené s vojnou. Ejhla, vztekli nepriatelja cirkve, na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky!

Pre relovských pohorelcov dostal som od námestovského obyvateľa Jozefa Jurášku cestou tamojšieho kaplána Jozefa Hübla štyri koruny. Srdečná vďaka! František Klein, r. k. farár spišsko-richvaldský.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mrtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédske pluky; *komp.*, je tolko ako kompania; *lp.*, landšturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Z 26. spol. pešieho pluku ostrihomského: Bösz Franc kapitán 8 ě, Emödy Jozef zástavník 8, Incze Zoltán kapitán 16 ě, Löw Leopold kadét 8, Matavovszky Gábor poručík 16 ě, Straner Július poručík 16 ě, Schnabel Edmund kadét 16, Tóth Koloman kadét 16, Adametz Matej 16, Ambrózai Ján 16, Bábszky Ignác 16, Bajkai Štefan 16, Balázs Ondrej 8, Bánzi Žigmund 16, Barányi Ladislav 10, Bencjek Štefan 16, Berkes Ján 16, Berta Ondrej 8, Bochowicz Mikuláš 16, Bogyo Pavel 8 ě, Bruska Edmund 10 ě, Csaczar Štefan

8, Csarada 11, Csekey Vilhelm 16 ě, Csetnyik Jur 10, 8, Csarada 11, Csekey Vilhelm 16 ě, Csetnyik Vilhelm 10 ě, Csepsek Pavel 16, Csikkel Jur 10, Csillik Jozsef 10, Csullaga Štefan 11, Czabnik Jozef 16, Czentár Ján 16, Denk Lajoš 16, Deszát Michal 10, Drafel Gustáv 10, Drechsler Ján 16, Dulay Peter 16, Epstein Maú 16, Fábíán Karol 4, Fabian Pavel 16, Farkas Teodor 8, Fegyves Michal 8, Fejér Ján 16, Födös Ján 8, Gabries Baltazar 8, Galis Štefan 10 ě, Garai Martin 16, Gazdik Július 1, Gonda Filip 6, Gordik Štefan 16, Grausz Imrich 10, Guban Albin 16, Gulyás Ignác 16, Gunszt Ignác 8, Gyatyely Alojz 16, Hajdamar Pavel 8, Hajmer Béla 8, Hajmus Michal 10 ě, Hajósi Ladislav 8, Handel Albert 16, Haskó Jozef 16, Hetves Jozef 10, Hives Adalbert 10, Hlebecz Franc 16, Honig Štefan 16, Hornicsek Jozef 16, Hrabina Michal 16, Hrasko Alexander 16, Hrmo Ján.

(Pokračovanie nasleduje.)

Úradná zpráva o cenách obilia.

Tisská pšenica 43.15 K. Stolnobelohradská pšenica 42.80 K. Peštianska vidiecka pšenica 42.80. Banátska pšenica 38.10 K. Raž 33.40. Jačmeň 29 K. Kukurica 23.30 K.

Ustálené ceny po vidiekoch: Stolica Csanád: pšenica 38 kor., jačmeň 26 kor., kukurica 20 kor. — Stolica Torontál: pšenica 37, 38.50 kor., raž 28 kor., jačmeň 24—25 kor., kukurica 20—21 kor. — Nagyvárád mesto: pšenica 40 kor., raž 31 kor., jačmeň 24 kor., kukurica 19 kor. — Segedín mesto: pšenica 40 kor., raž 30.60 kor., jačmeň 28 kor., kukurica 20 kor. Múka fajnová 67 kor., múka k vareniu 63 kor., chlebová múka 46.96 kor., hladkého meliva múka 48.80 kor., ražná múka 41.40 kor., jačmenná múka 39.45 kor., kukuričná múka 29 kor. — Marosvásárhely: pšenica 40.60 kor., raž 33.50 kor., jačmeň 28 kor., kukurica 21 kor. Múka fajnová 68 kor., múka k vareniu 63.95 kor., chlebová múka 47.66 kor., múka hladkého meliva 49.53 kor. ražná múka 45.33 kor., jačmenná múka 44.18 kor. kukuričná múka 30.45 kor.

Makulatura papier

(starých novín papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 8 K k dostaniu u vydavateľstva.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva

FRANZ BAUMGARTEN

Budapest, VII., Rózsa-u. 27.

Telefon József 33—72.

Oznamy prijíma administrácia

„Krestan“

BUDAPEST, Szentkirályi-utca 28.

Bazilika zlatokosa.

Ešte aj v hluku svetovej vojny podivenie spôsobí náš veľký obrázkový cenník, ktorý zdarma pošleme každému, kto nás o to na dopisničke požiada. V tomto každý najde presné opísanie dorábania svetochýrnej «Bazilika zlatokosa». Dorábanie tejto kosy je veľmi zaujímavé! V našom cenníku uvádzame aj viacej výborných hospodárskych nástrojov a iných zvláštného upotrebenia predmetov, ktoré jedine u nás sú k dostaniu. — S poštovou dobierkou zasielame:

1 kus revolvera s klincovou guľkou 7 mm. 5.80, 9 mm. 7.50, 12 mm. 8.50 kor.
1 « « s bezklincovou guľkou (Central) 7 mm. 6.—, 9 mm. 8.60, 12 mm. 9.20 kor.

Potrebné guľky ratame lacno.

Vlasystrihač stroj K 5.—. Z ebendreva kríž s postriebrenou kovovou postavou k zaveseniu na stenu K 1.—, 1 podobný veľký stojací kríž K 2.70. Postriebrená kovová svätenička na podiv pekná K 3.80. 1 liatý železný kríž ku hrobu, ozdoba cintora 117 cm. vysoký K 8.—, 160 cm. vysoký K 16.—. Sbiarateľom objednávateľov našich kôš, po 10 kusoch 1 zdarma, po 80 kusoch zdarma dáme jeden revolver.

Jozef Marosi a syn, Esztergom 15. Dodavateľ primaskeho a hlavnokapitulskeho panstva. Od 51 rokov jestvujúci veľký obchodný dom. Prosíme na každý pád žiadať si náš obrázkový cenník.

Tlačou Stephaneum uč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.